

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Prisonierii Cuvintelor

De † Grigorie
Episcopul Aradului

Cine apreciază munca numai în teorie, acela nu dorește realități, acela se face că lucrează, dar doarme.

Dar sunt și alții de oameni, cari cred că și critica simplă este muncă pozitivă. Armonizarea necesităților vitale nu se poate face însă fără muncă pozitivă. Prisonierii cuvintelor se cred tari și aici. Ei se fac a ști să distingă toate lucrurile, în toate domeniile.

Să privim o latură a problemei misionare. S'a început o acțiune prin broșuri pentru lămurirea credincioșilor în fața tuturor curentelor contrare credinței creștine. Eroii cuvintelor cred că o asemenea acțiune este îndreptată numai împotriva sectelor. Și n'au dreptate. Fiindcă a te apăra de un inamic nu înseamnă a te ocupa numai de inamic, ci și de tine însuși. Când arăți că rău fac bapțiștii că nu-și botează pruncii, nu te-ai ocupat numai cu bapțiștii, ci ai arătat doctrina pozitivă a bisericii.

Această doctrină a bisericii există în manuale de dogmatică, ba și în alte manuale, dar iată ce s'a întâmplat. O mulțime de creștini nu-și mai botează pruncii, căci s'au făcut bapțiști. Ce te faci deci ca să dovedești necesitatea botezului copiilor? Nici de cum nu înseamnă că te-ai ocupat cu bapțiști, ci ai expus doctrina ta. Această doctrină trebuie bine cunoscută spre a nu se mai întâmpla rătăcirii. Creștinul ortodox trebuie lămurit că pruncul lui trebuie botezat, iar nașii au datorii mari. Dar aceasta nu înseamnă că te ocupi cu bapțiștii numai.

Sau dacă expunem învățătura despre Sf. Euharistie, sfintele icoane, jurământ, mântuire

etc., nu înseamnă că ne ocupăm numai cu bapțiștii. Punând în fața bapțiștilor învățătura noastră, o elucidăm mai bine. Peste tot dacă eu stau cu arma în mână în fața inamicului, am în vedere mai întâiu, nu pe inamic, ci persoana mea.

Firește lucrul este să amplificăm ceea ce s'a scris până acum. Nu e timpul să folosim manevre dilatoriale, spunând că am făcut totul. Să nu uităm că mulți creștini cad din pricina insuficienței învățării lor în ale religiei. Reminiscențe de pe băncile școlii primare, abea mai au în suflet. Acestea nu ajung. Și atunci înțelegem cât de binevenit este chiar din punctul de vedere ortodox, ca să dăm în mâna poporului cunoștințe religioase pe calea lecturii ușoare și simple.

Poporul nostru până mai ieri era lăsat uitării în privința aceasta. Autorii scriau mai mult pentru preoți și pentru clasa cultă. Așa era în domeniul literaturii religioase și al științei teologice. Acum ne-am apropiat de popor cu broșuri scrise pe înțelesul lui. Poporul le cere, deci noi i-le dăm. Dar încă n'am făcut totul. Vom avea să extindem munca noastră. Vom adânci adevărurile religioase și pentru popor, vom arăta datoriile ce le au creștinii față cu sfintele taine și față de adevărurile mântuitoare.

Suntem siguri că aceasta e muncă directă, pozitivă. Suntem ferm convinși că se va găsi în sfânta maică Biserică cine să ne ajute. Așa de pildă avem mângâierea să anunțăm colaborarea prețioasă a savantului profesor universitar Dr. Vasile Gheorghiu dela facultatea teologică

din Cernăuți. Prea Cucernicia Sa ne-a scris de pildă broșura: *Despre „Botezul cu spirit sfânt și cu foc”*. Este o broșură excelentă care se poate utiliza împotriva pentecostaliștilor, conținând doctrina pozitivă a bisericii, necunoscută însă, căci dacă mulțimea ar cunoaște o, nu ar aștepta „botez cu foc” în senz literal!!!

Dar noi știm că și în alte centre eparhiale

se lucrează pe calea tipăriturilor. Cu toții împreună vom ști să facem ceea ce ne lipsește, căci nu toate ne lipsesc. Ba, putem zice că avem prea mulți cari vin cu pretenția de a judeca munca altora fără să muncească. Aceștia ar putea lipsi, căci prizonierii cuvintelor sunt.

† Grigorie,
Episcopul Aradului.

Apărarea Academiei teologice din Arad.

De Dr. T. BOCIȘ rectorul Academiei.

La începutul lunei Martie a. c. s'a întrunit la Ministerul Cultelor și Artelor comisiunea însărcinată cu elaborarea unui proiect de organizare unitară a învățământului teologic din întreaga țară.

Din comunicatele publicate în ziare despre lucrările comisiunii ni s'a dat să cetim hotărârea onoraților ei membri de a șterge de pe fața globului românesc Academii teologice din Arad și Caransebeș, lăsând în ființă dintre cele existente numai Academii din Sibiu, Cluj și Oradia. La aparență a săvârșit deci o operă constructivă, când desființează două vechi Academii teologice, cu tradiții culturale și consolidate din toate punctele de vedere și în locul lor înființează două noi, la Galați și în Craiova. La aparență a făcut un act de dreptate, de înțelepciune și prevedere când cu dela sine putere investește unele eparhii din Mitropolia Ardealului cu înalta și grațioasă prerogativă de a-și putea crește clerul în Academii, afiliate Universităților, iar altora le ia și ceea ce au avut sub fosta stăpânire — din mila Habsburgilor catolici!!

Sărman Arad!

Tu, care după Blajul uniților ai întemeiat și susținut cele mai vechi și mai bine organizate așezăminte de cultură românească și ortodoxă, tu, care dela începutul veacului al 18-lea adăpostești între zidurile Tale o episcopie martirizată în neconținutele războaie pentru menținerea și apărarea sufletului nostru de români și ortodocși la frontiera de vest a teritoriului nostru etnic, Tu, care la începutul veacului al 19-lea ai pornit și animat luptele pentru emanciparea bisericii române din Crișana și Bănat de sub jugul ierarhiei sârbești, Tu, patria mucenicilor Moise Nicoară și Dimitrie Tichindeal, Tu, care în anul Domnului 1912 și 1922 cu mândria și satisfacția datoriei împlinite ai prăznuit centenarul glorioaselor tale instituții de cultură, a făclilor, care timp de peste un veac au luminat mințile și încălzit inimile românești, Tu, care grație apostolatului acestor așezăminte de cultură ai crescut și însușești mândra și neclintita oaste de preoți, învățători și intelectuali luptători pentru drepturile noastre la viață și cultura românească, Tu, care înainte de războiul pentru întregirea neamului Te-ai avântat prin hărnicia și intransigența admirată, a fiilor Tăi la cârma corabiei, ce avea să ne ducă la limanul mântuirii, iată că azi — în ajunul marilor sărbători de zece ani dela unirea cu patria mamă, — ai ajuns, unde nici cea mai zburdalnică fantezie nu îndrăznește să Te plaseze, în situația puțin onorabilă a unui cenușotcă.

Sărman Arad și sărmană episcopie seculară!

Din trupul Tău a luat ființă episcopia Orăzii-Mari, cu care ai împărțit în mod generos tot ceea ce fericiții noștri înaintași au câștigat prin jertfă și muncă isvorâtă din dragoste evanghelică; Tu, care din binecuvântarea divină a lanurilor Tale mănoase ai consolidat sate și parohii cu o stare economică și culturală fără pereche în țară; Tu, care ai de purtat greu război național, cultural și religios cu comunități minoritare bogat înzestrate de dărnicia celor cari zoreau moartea noastră, și păstorite de un cler pregătit în apus, ai ajuns acum să fii retrogradat de cei cari chemare au a promova și consolida situația la care Te-ai avântat, prin suferință și hărnicie.

Sărman Arad ortodox!

Comisiunea pentru organizarea învățământului teologic atinge falnicul Tău monument cultural, îți ia satisfacția și mângâierea creștinească de a Te putea mândri și în viitor cu unica școală superioară, ce o ai și ai avut-o și ai susținut-o cu jertfe supraomenești timp de un veac și sub stăpânire ungurească.

Profunda și matura cumpenire a realităților și a situațiilor date, părinteasca grijă de marile interese ale Statului român și ale bisericii drept măritoare la granițele de vest ale Patriei întregite, sentimentul de dreptate și echitate, cultul tradițiilor sfinte și scumpe, spiritul de organizare și bună gospodărie a suslăudatei comisii a scos numele Tău, falnice Arad, din cartea neamului și Te-a eliminat din distinsa societate a centrelor de cultură ortodoxă. Trecutul Tău glorios, devotamentul și mucenicia fiilor Tăi, prestigiul și demnitatea eparhiei Tale istorice nu sunt titli suficienți pentru a primi cel puțin grație, dacă nu dreptate. Fără milă și fără veste ca din senin ți-a venit taimoasă sentința: Maurul și-a făcut datoria, maurul poate să plece.

Se poate?

Da! — căci fără temei psihologic a zis cine a zis, că trăim în lumea tuturor posibilităților.

La noi a fost posibil ca într'un oraș cu puternice tradiții culturale — în buclucașul Arad — să se înființeze o școală normală a Statului, fără a dispune de local corespunzător și de un corp didactic propriu, deși în acest oraș exista, dela 1812, cea mai veche și mai cu renume școală ortodoxă română, cu un trecut fără prihană și cu o activitate de Dumnezeu și de oameni binecuvântată. La noi a fost cu puțință, ca această școală, această mândrie a Bisericii ardelenice să fie decretată de școală particulară și ca atare osândită să-și cerșească mijloacele de existență până când nesocotită și hârțuită și-a închinat steagul.

Ca operație de amputare a așezămintelor de cultură, cu care fericiții noștri înaintași au fortificat și împodobit biserica noastră luptătoare din Eparhia Arad, să fie completă, chirurgii și-au ascuțit și îndreptat uneltele și asupra școlii ei teologice, încurajați, bag seamă, de primul succes. Dar noul pacient așezat cu forța pe masa de operație, sănătos și viguros, are energia necesară de a striga în lumea mare contra atentatului nesocotit și avem convingerea că glasul lui desperat nu va fi al celui ce strigă în pustie. Mai sunt în țara aceasta, har Domnului, nu numai chirurgi și organizatori cari desorganizează, ci și oameni cu judecată, înțelegători ai realităților și a situațiilor date, cu simț pentru dreptate și adevăr, cu dragoste și respect față de sfintele noastre tradiții și justele noastre aspirații. Căci trebuie să se știe că sfântul sinod al Bisericii noastre ortodoxe române și-a spus deja cuvântul său hotărâtor, recunoscând eparhiei noastre dreptul de a avea academie teologică. Noi suntem încrezători în înalta autoritate a Sfântului Sinod, căruia și pe calea aceasta îi aducem cu profund respect la cunoștință că în fața primejdiei ce ne amenință și a umilirii ce ni-se pregătește, clerul și poporul nostru drept măritor, oțelit în lupte, care mai bine de un veac se bucură de binefacerile instituțiilor culturale din Arad, corporațiunile parohiale, protopresbiterale și centrale ale eparhiei, vor ridica protest și vor începe lupta pentru afirmarea drepturilor noastre legale la viață culturală corespunzătoare gradului nostru de cultură și de civilizație asigurată prin munca profesorilor noștri de ieri și de azi, cari nu stau mai prejos față de profesorii altor academii.

Dacă în viitorul apropiat eparhia Aradului, — în care grație conducerii înțelepte și a spiritului de disciplină și solidaritate, a dominat pacea și buna înțelegere, — va fi terenul unor agitații și frământări din care numai sectarii vor trage folos, păcatul mare de a destrăma stări consolidate și îndrumate spre progres nu va fi al nostru, ci va apăsa conștiința aceluia, cari au nesocotit trecutul instituțiilor sfinte ale neamului și ale bisericii noastre.

O Asociație

pentru misiuni religioase.

Problema misionarismului religios, în înțelesul său propriu, este un capitol de curând

intrat în preocupările pastorației ortodoxe românești.

Slujbe în sobor, cu predici și slujirea Sf. Maslu, s'au ținut și mai înainte, spre edificarea credincioșilor. Dar misionarismul propriu, cu scop de a readuce la Hristos pe cei îndepărtați prin atitudinea lor de viețuire, s'a

impus de noile condiții de viață, ca o cerință arzătoare a sufletelor dornice de refacere, după o cumplită zdruncinare.

Biserica noastră, prin slujitorii ei devotați chemării lor și cu dragoste de popor, a înțeles porunca vremii și încearcă să pună în centrul preocupărilor sale actuale ideea misionarismului, cu nădejdea de a-l preface în izvor de înviore spirituală și de refacere a vieții religioase, în duhul Evangheliei Domnului.

Acțiunea răsleată, ce s'a firipat ici și colo în cuprinsul eparhiilor, a adus roade mângâitoare și îndreptățește la nădejdi frumoase.

Pentruca să devină o putere în slujba mântuirii sufletelor, acțiunea sporadică se cere organizată sistematic și îndrumată unitar, măcar pe eparhii, deocamdată.

Congresul misionar din toamna trecută, la care au participat misionarii eparhiilor din întreaga țară, a fost desigur un pas hotărâtor spre o organizare de acțiune unitară. Dar acest congres a îmbrățișat în deosebi chestiunea sectară, lămurind problema pentru chemările misionarilor eparhiali.

Socotim că este necesară și generalizarea ideii *misiunilor religioase*, — introduse în eparhia Aradului — cu menirea de reîncreștinare a sufletelor, cari, prin atitudinea lor de viață, se sustrag dela respectarea Legii lui Hristos și dela împlinirea poruncilor bisericești, ori mai păstrează numai un creștinism de suprafață, moștenit prin tradiție.

Misiunile religioase urmăresc *renașterea spirituală prin Sf. Taină a pocăinții și unirea din nou cu Hristos prin Sf. Cuminecătură*. Și, prin aceasta, redășteptarea simțimentelor religioase de pietate și de sfințenie, spre a se exterioriza în săvârșirea de fapte de caritate și în deprinderea virtuților creștine.

O asociere a forțelor răzlețe, în vederea acestei chemări înalte, se impune ca o necesitate de sprijin reciproc. Din această constatare porcede ideea unei Asociații pentru misiuni religioase.

De sigur Asociația nu poate lua ființă decât cu binecuvântarea ierarhului, cu concursul misionarului eparhial și în legătură cu secția culturală a consiliului eparhial.

Cei ce se preocupă de problema misionarismului religios printre credincioșii proprii ai bisericii noastre, simțind îndemnul și animați de râvna reînvierii vieții în duhul lui Hristos, se vor strânge, *de bună voie*, într'un mănunchiu, întovărășindu-și forțele la lucru. Înrudirea prin aceleleași preocupări, îi va apropia și le va indica drumul de urmat pen-

tru strângerea rândurilor. Iși vor arăta dorința chiriarhului și-și vor exprima dorul de a se pune, din îndemn propriu, în serviciul Asociației pentru misiuni.

Acțiunea de propagandă a Asociației se va desfășura în largul cuprins al satelor noastre, ca și printre intelectualii orașeni.

Experiența celor ce am trecut prin acest fel de încercări, ne-a încredințat că ori câtă zgură s'a putut așeza peste sufletul românesc, și ori cât de gros s'ar părea stratul indiferențismului față de cele sfinte și de biserică, — în adâncimile lui acest suflet este sănătos și accesibil reintegrării în har și în adevăr, de îndată ce ai izbutit să te apropii de el și să-i trezești interesul pentru chemări spre înălțimi.

Acțiunea misionară, luminoasă și conștientă, își va alege, la început, *centre*, din cari se vor revărsa apoi razele binefăcătoare în cercuri tot mai largi, trezind interes și răscolind conștiințele pe o regiune întreagă.

Intențiunea acestor rânduri nu este să dea normele de organizare ale Asociației. Și nici să deslușească felul de organizare a misiunilor religioase. Vom avea și grija aceasta. Deocamdată îndemnul din care am purces este un *apel* către toți cei buni, slugitori devotați ai altarelor noastre sfinte, ca să îmbrățișeze ideea unei Asociații pentru misiunile religioase, ca un mijloc de *chemare a oamenilor la îndreptare prin pocăință*, de aducere a lor la picioarele duhovnicului în scaunul mărturisirii, spre a le deschide drumul de reunire cu Hristos, în sf. Cuminecătură. Și să-și dea aderența la gândul de strângere a rândurilor într'o Asociație, cu acest scop.

Arhim. P. Morușca.

Revendicările,

Bisericii noastre față de Sârbi.

Correspondentul din Sasca, montană al ziarului „Curentul” cu data de 17 Aprilie a. c. publică un interview cu dl dr. Ilie Gropșeanu, consilier de Curte de apel. D-sa, fiind timp îndelungat în biroul decedatului Dr. Emil Babeș urmase bine procesul bisericesc dintre noi și sârbi și a comunicat corespondentului numitului ziar, următoarele:

„În vederea conferinței dela Timișoara — rela firul conversației d. consilier — care a avut loc la sfârșitul lunii Febr. 1927, am înaintat atât Patriarhului R-gent, cât și P. S. S. episcopului Comșa al Aradului un memoriu prin care arătam toate fazele acestui mare proces. Faptul istoric e clar: alungați de turci, sârbii s'au strecurat și așezat în Banat la finea sec.

XVII sub conducerea Patriarhului dela Ipek, Arsenie Cernovics. Atunci se întâmplă că împăratul Leopold prin diplomele-i cunoscute a impus întreaga populație și preoțime ort. cu bisericile și mănăstirile sale sub jurisdicțiunea Patriarhului sârb. Primul început al despărțirii ierarhice care a zguduit supremația bisericească a sârbilor a fost art. XX din legea 1847. Nu cunoaștem cuprinsul acestei legi, căci nu se cuprinde nici chiar în ediția milenară din „Corpus juris Hungarici” de și e cea mai complectă ediție a legilor ungare. E cert că menționatul art. este o creațiune a „Dietei din Pozsony” când vorbindu-se despre „Congresul bisericii ortodoxe din Cariovaț” s’a propus ca acel congres să fie convocat nu numai pentru sârbi, ci pe baze egale pentru toți ortodoxii. O grandioasă și perseverentă acțiune de emancipare a început academicianul Andrei Mocioni în urma căreia s’a încuviințat la 24 Dec. 1864 „Mitropolia română” de și pentru noi în condițiuni oneroase. Biserica noastră își redobândi cea mai mare parte a poporului, averea rămasă însă în cea mai mare parte la sârbi.

Din fundațiunile comune școlare și bisericesti (multe-multe milioane!) abia ne-a succes să căpătăm câteva sute de mii.

Fondurile mari comune și toate mănăstirile cu excepția celei din Bodrog au fost lăsate ierarhiei sârbești, rezervându-ni-se dreptul de învoială reciprocă și’n urmă calea procesuală.

Pe calea împăcării nu am putut câștiga dela aliații noștri de azi măcar o singură avere comună. Tot ce am câștigat, s’a câștigat prin procese. Numai cu ajutorul judecătorilor am putut smulge din mâinile sârbilor averile comunelor: Ciacova, Felneacul, Marghita, Parța, Dobrița, etc. Mai există însă și azi comune în jurul Panciovei și Bisericii-Albe unde românimea se roagă în limba lui Ciriil, iar averile bisericesti sunt la dispoziția sârbilor. Averi de miliarde grămădite în mâna avidă a bisericii sârbești așteaptă să fie declarate în cazul cel mai rău de averi comune cu sârbii. În sectorul Baziaș în nemijlocita apropiere a frontierei se află mănăstirile Baziaș și Zlatița de origine românești, Pracovița — comună românească — a căror averi sunt administrate de un călugăr sârb. Cred că ar trebui să se înceapă din nou procesul pentru averea bisericii „Sf. Gheorghe” din Timișoara apoi pentru mănăstirea din Vărădia.

Dacă Statul intenționează să soluționeze cea mai importantă chestiune a Banatului sfâșiat în două, care chestiune odată tot va trebui rezolvată — și cu cât se va rezolva mai târziu cu atâta va fi mai greu! — va trebui să trimită un jurist distins și totodată istoric la Budapesta, ca să cerceteze arhivele în cari va găsi o comoară de documente în această chestiune de-o importanță atât de mare în viața poporului român din Banat.

Propagandă culturală-religioasă

la granița vestică a Țării, întreprinsă de către țărani din Brad-Pârneava.

În ziua de 3 Aprilie a. c. societatea de lectură și cântări „Doina” din Arad-Pârneava sub conducerea Părintelui-Profesor Nicolae Bâru, străbătând cu auto-

mobilele satele românești Șimand, Erdeiș, Sorodor și Pii, sunt întâmpinați la orele 1 $\frac{1}{2}$ în comuna Giula-Vârșand de câțiva intelectuali și o mulțime de țărani, în frunte cu harnicii preoți: Nestor Popa și Antoniu Takaci. În numele comunei urează bun sosir părintele Nestor, mulțumind apoi în numele societății Părintele N. Bâru.

La ora 3 d. m. se oficiază Vecernia cu predică — de Părintele Caius Turicu — despre existența lui Dumnezeu susținută cu argumente teologice și științifice, încât cei prezenți au rămas absolut edificați asupra acestei chestiuni.

Răspunsurile liturgice au fost date de către corul „Doina”.

Seara la orele 9, urmează concertul cu următoarele puncte: „Hristos a înviat”, cuvânt de deschidere, „Despre dragostea de Dumnezeu” ținută de absolventul de teologie Ioan Crișan. Cu bucurie am constatat interesul ce l-a arătat publicul la această conferință. „Viața țiganilor” operetă, „Marșul soldaților” din Faust, trei „Doine” populare de Brediceanu cântate de țăranul I. Gligorescu, „Cântec sârbătoresc” „Cântecul oșteanului”, și „O seară din ștregărești”. Toate punctele de cântări au fost acompaniate la pian de D-șoara S. Bâru.

Urmează apoi „Străbunii”, schiță tragică în trei acte în care tinerii Laza Vasile — în rolul generalului Roman — și absolventul de teologie I. Crișan, — în rolul Decebal, — au jucat cu atâta simț, încât au transpus întreg publicul în vremurile când s’a petrecut acea sguuitoare scenă din Istoria strămoșilor noștri. Se cuvine laudă și celorlalți diletanți, fiind la locul lor în rolurile ce le-au avut.

Țiu să amintesc, că programul de propagandă a Soc. „Doina” nu s’a sfârșit, ci urmează a se continua în ziua de 23 Aprilie, — la Sf. Gheorghe, — în comuna Grâniceri (Otlaca).

Ca încheiere amintesc că s’a întreprins această propagandă la granița Țării, pentru că aici trebuie să se întărească mai mult ca ori unde: *Religiozitatea, Credința în Dumnezeu și Naționalitatea*, la din contră slăbind acestea, s’ar putea foarte ușor slăbi Statul Românesc, care a ajuns să cuprindă sub aripile sale pe toți frații de acelaș sânge și lege, cu o jertfă de 800.000 de oameni.

S’a întreprins această propagandă la granița Țării cu scopul de a putea contribui la întărirea credinței religioase și naționale acolo, unde e mai mare nevoie.

Fie ca cele amintite mai sus, să prindă rădăcini în toate păturile sociale, că numai așa s’ar putea ajuta la prosperarea și întărirea Țării întregite.

Raportor.

Din obrăznicile sectarilor.

Mi s'a dat ocazie ca a treia zi de Sf. Paști să fiu martor ocular la un curios incident care a stârnit o mare zănație, în frunțașă comună Pecica.

O fată în etate de 19 ani, numită Maria Vărtaciu, născută din părinți ortodoxi, rămânând orfană de părinți, a fost crescută de bunicul ei, Dimitrie Vărtaciu, unul dintre cei mai fervenți și incarnați bapțiști. Cât a stat aceasta tânără sub scutul acestui om, de silă din când în când, mai cerceta și adunarea bapțiastă, însă sufletul său închină spre legea ei străbună. Pe lângă toate ademenirile și forțările bunicului și buniciei sale, cu toate că trecuse vârsta când putea trece la bapțiști, n'a putut fi înduplecată la acestea.

Tânără căzuse la pat și murise, după o boală grea și îndelungată. Crescătorul ei și rudeniile bapțiaste, voiau cu orice preț să o înmormânteze după ritul bapțiast și încă în ascuns. S'au pretat și la seducerea medicului, cu ocaziunea liberării biletelui necrosopic, declarând că reposata este bapțiastă.

Venindu-i la cunoștință aceasta preotului Dimitrie Morariu, pe teritorul a cărei parohii este reposata, a chemat la sine pe numitul bunic al repozatei, avertizându-i să nu îndrăznească a înmormânta fata cu bapțiștii, de oarece aparține bisericii ortodoxe, spunându-i chiar, că aceasta s'a constatat atât din registrele oficiului par. cât și din cele ale stării civile. Deci nu permite ca aceasta fică a bis. noastre să fie înmormântată cu bapțiștii.

Lovit de intransigența pastorală a acestui preot vrednic, sectarul — după metoda lor întră în tocmeală, spunându-i căi plătește oricât va cere, dar să lase ca reposata să fie înmormântată de ei, căci ei nu poate suporta rușinea în fața „fraților” ca în curtea și casa lui să între „preot”.

Se'nțelege preotul D. Morariu, indignat de acest gest al bapțiștului, dojenindu-l pentru presupunerea malițioasă, că persistarea de a înmormânta pe reposata este întemeiată pe motive pecuniare, i-a declarat că nu reflectează la nici o stolă și că înmormântarea va îndeplini-o dânsul, căci așa îi dictează conștiința lui de păstor ortodox.

Văzând sectarul, că cu aceasta metodă nu-i succede, a început cu amenințările, zicând preotului: *Domnule Morariu, probează și fă lucrul acesta, dar spun, că în casa mea viu nu întri!*

Nici aceasta amenințare n'a putut îndupleca pe preot, răspunzându-i, că *orice i-se va întâmpla, totuș va merge să facă înmormântarea, căci ca păstor adevărat, are datorință și răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, să aducă pe mielusaua turmei sale și să-i predea sufletul în mâinile Marelui Păstor, după legea și ritul bis. strămoșești care a încreștinat o.*

Raportând acest bapțiast „fraților” intrasigența preotului, acestia se agită și se organizează să facă opoziție chiar cu brachiul, după sum îi amenințase bunicul fetei pe preot.

Dar totuș mai încercaseră ceva. Timpul înmormântării era fixat de către medic pe orele 2 d. m. Ca să tragă pe sfoară de preot se hotărâseră ca înmormântarea să o facă la ora 1, adunându-se pe acest timp la casa mortuară aproape toți bapțiștii din Pecica, cu fanfara lor cu tot.

Vigilența preotului n'a putut fi înșelată nici așa, căci, după ce dispuse mormântarului să sape o groapă în cimitirul ort. încă cu o oră înainte de timpul fixat pentru înmormântare, luând toate dispozițiile, a trimis — după obicei — diecii sau copiii ministranți la casa mortuară.

Scandalul se începe! Bunicul răposatei văzând copiii smulge crucea dela ripizi din mâna copilului și lovindu-i, ia alungat din curtea sa. În timpul acesta sosesc și preoții păr. D. Morariu și I. Popescu. Păr. I. Popescu, aflând de situația primejduită în care se afla păr. Morariu, l-a însoțit pe cole-

gul său la mormântare, ca să-i dea tot concursul și apoi și pentru faptul ca să se facă o înmormântare cât mai cu fast.

La sosirea preoților, bunicul răposatei, care deja amenințase pe preot, împreună cu o ceată de bapțiști se postaseră la intrare, ne permițând preoților intrarea. Intre timpul parlamentării lor, deja, în casă se auziau cântările bapțiștilor, făcând prohodul pe moartă. Auzind aceasta preoții, înfruntând orice pericol, făcându și loc cu brațele prin mulțime intraseră și începură prohodul.

Se prea poate, că acești agitați sectari ar fi dat curs unui nemai pomenit scandal, dacă tocmai în acel moment nu erau de față și 2 jandarmi, trimiși dela secție, fiind sez zati de cineva, despre agitațiile bapțiștilor.

Începându-se serviciul, ca preoții să fie conturbați și să nu se audă cântările și rugăciunile lor, bapțiștii și aici s'au purtat scandalos; unii, mai ales femeile, au început a se boci cu voci nalte (ceace la ei nu este obiceiul a se boci după mort) alții vorbeiau, iar alții căutau să stingă luminările aprinse în sfeșnicile băieților ministranți.

Aceasta purtare scandaloaasă a bapțiștilor, cari zic despre ei „că poartă pe Domnul în inimă” a inspirat pe păr. D. Morariu, așa, că în cuvântarea sa, a zdrobit cu puternice argumente ipocrizia și rătăcirea acestor pierduți chemându-i la staulul lui Cristos, „care nu s'a împărțit pe Sine” și descriind în cuvinte înduioștoare sbuciumul sufletului acestei fecioare care în viață era silită a se depărta dela biserica și legea în care s'a născut.

La sfârșitul prohodului, familia n'a voit să dea preoților vinul cu care se obicinuește a se pecetlui mortul, apoi nime n'a voit să ridice cosciugul în carul mortuar. Văzând aceasta credincioșii ortodoxi, cari erau o mulțime prezenți, la semnalul dat de preoți ridicară cosciugul și-l așezară pe carul mortuar.

Astfel s'a petrecut la cele eterne „credincioasa, până la moarte, a ortodoxiei, fecioara Maria Vărtaciu, căreia i-s'a dat ca să fie așteptată de două gropi deschise, una în cimitirul ort și alta în cel bapțiast.

Pe lângă tot scandalul înscenat de acești rătăciți, biserica noastră n'a pierdut nimic, din contră, satisfacția credincioșilor noștri a fost mare și de nedescris, Bucuria, că biserica drept-credincioasă, n'a fost umilită de către acești rătăciți este generală.

Bravo, vouă preoților, sunteți bravi ostași ai P. Sf. Sale într'u apărarea dreptei noastre credințe.

Vichentie Sofronianul

Școalele dela Hălmagiu în epoca absolutismului, 1850—1861.

De Tr. Mager, prof.

Anul școlar 1860—1861.

Nu găsim date referitoare la anul acesta.

Într'un raport, datat la 20 Nov. 1861 ni se spune că școalele din Hălmagiu și Brusturi sunt „acum înființate” și că inv. Nicolae Robu din Hălmagiu și Ioan Vășdea din Aclua „s'au făcut notari”; iar din rezoluțiunea ce o pune consistoriul pe acest act, aflăm că Ioan Costina (din Pleșcuța) trece la Hălmagiu. Un alt raport datat la 4 Aug. 1863 ne arată că N. Joldea și Nic. Costina din Hălmagiu, Nic. Colf din Hălăgel Simeon Tomșa din Aclua și Nic. Ursuțiu din Aclua,

servească la școlile din acele comune cu începerea anului șc. 1861/2, iar de la 1862/3, Gh. Lucaciu în Măgulicea și de la 1857/3 Nic. Lucaciu în Ociu.

Cunoscând mai departe școlile și învă., cari au funcționat în anul trecut, putem deduce pe anul șc. 1860/61, următoarea situație:

Hălmașiu, cl. II, Nicolae Rob.

Hălmașiu cl. I, Ioan Baican.

Pleșcuța, Ioan Costina.

Aciua, Ioan Vâșdea.

Ociu, Nicolae Lucaciu.

În actele consistoriale (Nr. 945-946-1861) aflăm și despre „nou înființate” școli din Tălașiu și Ciuciu, la anul viitor însă acestea nu mai funcționează. Despre cea din Ciuciu știm din proiectul de organizare al școlilor de pe anul 1861/2, că aflându-se casă mai potrivită în Măgulicea, ea va funcționa acolo.

Caracterizarea -Gen. a acestei epoci.

Dela 1850 până la 1861 se deschid succesiv 4 școli centralizate. Inv. și pregătirile lor. Salarizarea. Nu avem nici un edificiu școlar încă.

După încetarea iobăgiei seculare, cei 11 ani ai abso'utismului, 1850—1861, de o relativă libertate națională și economică, formează epoca de incubație a ideii școlare în acest ținut.

Se deschide mai întâi o școală centrală (normală) în Hălmașiu la anul 1850 cu un învă., care se amplifică de la 1851 la două puteri didactice. Cu câte un învă. avem tot școli centralizate, de la 1852 în Pleșcuța, iar de la 1859 și în Ociu. În 1851 găsim școală și în Aciua, dar aceasta nu mai funcționează până la 1869.

La aceste 4 școli erau grupate toate cele 34 comune ale regiunii. Prin deschiderea acestor școli, unele, „de probă”,¹⁾ se pipăia pulzul pentru o organizație din ce în ce mai descentralizată.

O caracteristică a acestei epoci este nestabilitatea personalului didactic. În curs de 11 ani găsim la 4 școli 15 învățători numiți în fiecare an, adeseori și schimbați. Cei mai mulți împlinesc abia unul, sau doi ani de serviciu.

Cât privește pregătirea învă., aceștia nu au totdeauna studii pedagogice. La școlile din Hălmașiu, **conziderați cu pregătiri superioare**, găsim învățători cu studii de liceu și cu frumoase conștiințe de limbă. Astfel învă. din Hălmașiu:

1. *Ioan Varga* a absolvat „sintaxa și Clerica din Arad”. Vorbește rom., ungurește puțin latinește și nemțește.

2. *Baziliu Moise* este „gimnast și absolut Pedagogiei din Arad.

3. *Ioan Baican* are „poesia”²⁾ și la Institutul clerical din Arad în 3 ani a săvârșit teologia. Vorbește rom. ung. pricepe latinește și nemțește.

¹⁾ Într'un vast și documentat memoriu adresat Locotenentului Ungariei, Metropolitul Șaguna scuză încetineala dezvoltării învățământului din Zărand, spunând că în multe locuri s'au deschis numai „școli de probă”. Motivează neajunsurile cu lipsa de organizație a comunelor politice și oprinerea din trecutul prea apropiat al populației. Memoriul a fost trimis în copie și eo din Arad și se găsește în Arhiva eparh sub Nr. 1397—1865.

²⁾ Pe acea vreme liceul se numea: cl. I.-II gramatică; cl. III.-IV, sintaxă; cl. V.-VI, poezia și cl. VII.-VIII, filosofie.

4. *Grațian Pop* are „filosofia și e provăzut cu testimoniu de maturitate.” Vorbește românește, ung. latinește și nemțește. A ajuns notar comunal sub administrația germană în Hălmașiu și de la restaurarea județului Zărand, „jurat cercual”, tot Hălmașiu.

5. *Dimitrie Teaha* a avut studii teologice.

6. *Ioan Costina* avea numai școala elementară și Preparandia din Arad.

7. *Dimitrie Eii* era „absolut teolog și pedagog de Sibiu.”

8. *Nicolae Rob*, este „absolut pedagog și absolut cleric în institutele din Arad.

Acest ținut, deși politicește aparține Ardealului, nevoile economice pentru valorizarea fructelor și procurarea cerealelor, silesc populația să graviteze economiceste, și culturalicește, mai mult „în jos” pe Valea Crișului Alb, spre câmpia ungurească. Astfel după 1850 tot mai mulți tineri cercetează institutele din Arad, Preparandia deschisă la 1813 și Teologia la 1830. De aci înainte viitorii preoți și învă. au drept studii începătoare „Norma” din Hălmașiu și Preparandia, ori Clerica din Arad, adeseori ambele.

Așa, avem învă. din Pleșcuța:

9. *Simeon Micula* cu „Norma” și „Clerica” din Arad.

10. *Ignatie Faur* a avut numai șc. elementară.

11. *Pavel Surtea*, „Norma și Preparandia”

12. *Ioan Sabo*, a fost și preot în Dumbravă.

Ioan Costina, venit de la Hălmașiu.

În Ociu:

13. *Nicolae Lucaciu* avea școala normală din Hălmașiu și preparandia din Arad.

În Aciua:

14. *Constantin Popoviciu* (1851—1852) și 15 *Ioan Vâșdea* (1860—1861). Nu știm ce pregătiri au avut. Salariile învățătorilor în această epocă sunt superioare celei ce o urmează.

Postul întâi de învă. din Hălmașiu este împreunat de la început, cu un beneficiu în bani de 300 floreni, marcă convențională; cel de al doilea cu 250 fl., care de la 1854 se reduce la 200 fl.

În Pleșcuța învă. se plătea cu 250 fl. la început, reducându-se de la 1854, la 200 fl.

Afară de salariul în bani, învă. mai beneficiau în natură de cuartir și lemne de foc.

Suștinătorii școlilor erau comunele politice, care afară de Hălmașiu se confundă cu cele parohiale. „Bireele”, adică primarii încasau banii și dispuneau aducerea lemnului de foc. Bani se administrau „c. r. actuarial” din Hălmașiu și de aci se plăteau învățătorilor. Se plăteau însă neregulat, deoarece și până în prezent încasări de impozite se face aici numai toamna, și atunci administrația se interesa în rândul prim de pretenziunile fiscului și ale personalului administrativ.

Deși vedem că funcționarii statului de toate categoriile se interesează de mersul școlilor, asistând la examene, cărora li se dădea un deosebit fast prin ținerea lor în biserică și distribuirea de premii, idea școlară progresează foarte încet. În tot cursul celor 11 ani, până la 1861, în Ținutul Hălmașiu nu s'a zidit nici un edificiu școlar, și școlile fînțau în case pe arendă.

La anul 1851 aflăm o școală edificată în Aciua, dar n'a funcționat de atunci și până la 1860, când nu mai știm dacă tot în acelaș local se adăposteste.

Din tabelele adnexate se vede programa de învățământ, care putea fi îndestulătoare pentru acele vremuri, tot de acolo putem vedea însă că frecvența școlară este foarte redusă. Excepție face școala normală din Hălmeagiu, care a avut totdeauna un contingent însemnat de elevi, deoarece aceasta era considerată puntea de trecere spre Preparandia și Teologia din Arad. Nevoia școlii o înțelegeau numai aceia părinți, cari intenționau să-și facă copii preoți, ori învățători, o concepție — explicabilă în trecut — care a început să se schimbe abia în zilele noastre.

(Va urma)

Cutrerând țara mea. Sibiul.

Sibiu 22 August 1928

(Continuare).

Aci în Sibiu e însă clădirea monumentală a *Metropolii românești* din Transilvania, ale cărei cruci strălucitoare de peturnurile svelte ale catedralei ortodoxe cheamă norodul spre rugăciuni către Domnul.

Frumoasa catedrală-ortodoxă s'a terminat la 1906 când a și fost sfințită cu mare pompă. Construirea acestei Citadele a ortodoxiei române, triumfă în mijlocul naționalităților săsești, manifestându-ne cea mai frumoasă isbândă a Românilor. Fiecare cărămidă din zidurile ei gigantice, e o poveste a pietății creștinești și a dragostei adevărate de legea românească, căci din cheituelile de un milion coroane, cea mai mare parte a fost acoperită cu sumele adunate prin colecte din obolul public.

Biserica catedrală zidită în locul unei vechi capele grecești e o clădire imitată după modelul Sf-tei Sophia din Constantinopole.

Pictura cupolei și a iconostasului e făcută de pictorul Smigelschi, care a studiat la Ravena—Italia—impuse catedralei din Sibiu stilul bizantin, care predomină azi în construcțiile noastre bisericești, făcând admirația străinilor.

În mijlocul cupolei e figura lui *Iisus Hristos-Pantocratorul*, care se roagă cu cuvintele psalmistului scrise în jurul său cu litere latine :

„Doamne, Doamne caută din cer și vezi și binecuvântă via aceasta pe care a zidit-o dreapta ta și o desăvârșește pe ea“.

În jurul lui Iisus stau, într'un inel, 3 cete îngerești:

1) *Tronurile* în formă de roate de foc de acela au culoarea roșie,

2) *Cheruvimi* cu câte 2 și 4 aripi și

3) *Serafimi* cu câte 6 aripi. Spre periferia cupolei în mărime naturală sunt celelalte 6 cete îngerești: Domniile, Puterile, Stăpânirile, Incepătoriile, Arhanghelii și Ingerii.

În partea de răsărit a cupolei stă Maica Domnului cu mâinile ridicate, iar în cea de la apus Ioan Botezătorul.

Cupola se termină cu 4 suprafețe triunghiulare în care sunt zugrăviți cei 4 evangheliști:

1) *Ioan* cu vulturul simbol al avântului învățăturilor din evanghelia lui.

2) *Mateu* cu un om cu aripi;

3) *Marcu* cu leul și

4) *Luca* cu boul.

Iconostasul e zugrăvit cu același măiestrie având fruntarul admirabil sculptat de maestrul C. Babic din București. Două icoane lucrate în argint, rămase dela vechea cupolă grecească se găsesc în altar, precum și chivotul de pe pistol, ce reprezintă catedrala și un model în argint al Monastirei Curtea de Argeș, primit din România, informații precise și amănunțite se pot găsi în: *Biserica Catedrală dela Metropolia ortodoxă-română* în Sibiu de Dr. Il. Bușcariu 1908.

E tocmai ziua de Sf-ta Maria 15 August, clopotele răsună dulos chemând lumea la Sf-ta leturghie—corul e sublim—iar predica e ascultată cu ușile încuete, spre a se obișnui credincioșii a sosi la timp dacă vrea s'o asculte.

Lumea e multă și societatea bună românească e foarte mult reprezentată. După serviciul divin, admirăm pictura păcat, căci bietul pictor Smigelsky, răcind la munca gigantică întreprinsă, a murit de tânăr, lăsând până azi, cupola și pereții neterminați, deși planul picturii e o minune de frumusețe! Cine e deprins cu pietatea specială românului, iese din acest Sfânt locaș al Domnului, cu inima plină de ușurare sufletească, după ce a asistat la o solemnă slujbă bisericească, în care totul contribuie la înălțarea sufletului tău către cele plăcute Domnului!

Ieșind spre parcul orașului ajungem la palatul: „*Asociația p. literatura română și cultura poporului român*“, care după biserică, era cea mai însemnată instituție culturală națională a Românilor Transilvăneni.

Ea tipărea broșuri pentru popor, aranjând tot felul de prelejeri și producțiuni pentru înalțarea poporului român.

Susține o școală de fete cu internat și împarte burse pentru studenți. Tot Asociația are chemarea d'a sprijini și îndruma mișcarea științifică-literară a Românilor prin revista — Transilvania — și prin alte publicațiuni.

La 1905 Asociația își face și un „*Muzeu*“ în care se află obiectele privitoare la *etnografia poporului român* (porturi, țesături, cusături, încrestături în lemn etc.) Are și ceva obiecte istorice și un început de pinacotecă cu tablouri-istorice, având ca podoabă a muzeului tablourile pictorului M. Pop din Brașov. D'asemeni are o sală festivă pentru serate literare, muzicale și reprezentațiuni teatrale.

În curte la dreapta e școala civilă de fete a Asociației cu un internat, care a fost focarul cultural al tuturor Doamnelor culte din Ardeal, aci, dându-se cea mai înaltă învățatură românească pentru românele ardeleni.

Este în Sibiu și un muzeu de științe naturale cu bogate colecții de animale precum și „*Muzeul societății Carpatine*“, care merită toată atenția, oferindu-ne o icoană interesantă a raporturilor topografice și etnografice din întreaga Transilvanie.

Teatrul din oraș e zidit pe rotunda unui turn de fortificație în apropierea cârcii. se mai văd încă, 3 turnuri de apărare, cari ne dovedesc vremurile grele de odinioară, când meșteșugarii și negustorii din Sibiu își apărau viața și averea de năvălirile barbare ca ale mongolilor din 1241 și mai târziu ale turcilor.

Colțul cel mai simpatic însă și mai poetic al Sibiului e însă: Cartierul cel nou alcătuit din vile cochete în mijlocul unei verdeți bogate numit Livadea lui Haller — Hallerwiese.

(Va urma).

Lucia V. Babescu
prof.

Concertul Corului „BANATUL” din Timișoara.

Societatea ortodoxă națională a femeilor române din Arad și județ, aranjează Sâmbătă în 28 Aprilie a. c., în presa ra deschiderii Sinodului eparhial, un mare concert, în sala Palatului Cultural din Arad.

Concertul se va Aaranja cu concursul vestitului cor „Banatul” bin Timișoara condus de renumitul maestru Sabin V. Drăgoi. autorul operei cu renume: „Năpasta”. Concertul se va începe la orele 9 seara cu următorul program:

I. *Din liturgia mi-minor de Sabin V. Drăgoi*: 1. Răspuneri scurte: Amin, Doamne miluește-ne, în patru feluri, Ție Doamne, Amin, Aliluia, Și duhul tău, Mărire Ție Doamne, Doamne miluește-ne, de 3 ori, în două feluri, Dă-ne Doamne, în 6 feluri Ție Doamne, Amin, Amin (lung), Și pentru toți. 2. a) Heruvicul, b) Ca pre împăratul... 3. Sfânt este Domnul Savaot...

II. 1. Pre tine Te laudăm... 2. a) Unul sfânt... b) Văzut-am lumina... 3. Să se umple gurile noastre....

III. 1. Perian: Cântece populare din Banat 2. Drăgoi: Idilă bihoreană 3. a) Bena: La fântână... b) Vidu: Vraja. 4. Drăgoi: Slăvită lumină. Marș pt. 8 voci.

Biletele se găsesc la Librăria Diecezană, iar seara la casa Palatului Cultural din Arad.

Acest cocert va fi un prilej bun de întâlniri și cunoștințe noi, căci până acum s-a anunțat un mare număr de intelectuali, atât din județul nostru cât și din părțile Banatului.

INFORMAȚIUNI

Consistor plenar. Luni în 15 Aprilie a. c. Consiliul nostru a ținut ședință plenară cu toate trei secțiile.

Ședința s'a ținut sub prezidiul P. S. Sale Episcopului Grigorie. Au participat următorii consilieri: Arhimandritul Morușca, referenții: Păcățian, Ciuhandu și Muscan, protopopi: Vățian, Givulescu, Cloroian, și Seculin, rectorul acad. Teologice Botiș, redactorul nostru S. Stana. Iar dintre mireni V. Goldiș, A. Călnicean, Iustin Marșeu, L. Gheorghevici.

1. S'au citit și verificat rapoartele pe cari consiliul eparhial le va înainta adunării eparhiale.

2. Au fost confirmați protopopi: preotul Mihai Cosma pentru tractul Ineu și Iosif Goanța pentru tractul Belințului.

Apoi s'au discutat mai multe chestiuni de interes bisericesc.

Vizitație canonică. P. S. Episcopul nostru Dr. Grigorie Gh. Comșa începe vizitațiile canonice de primăvară Sâmbătă în 20 Aprilie a. c. În zilele de: Sâmbătă, Duminecă, Luni, Marți și Miercuri, va cerceta 10 comune de pe valea Murășului, protopopiatul Rdna.

† **Văduva Aurelia Körösladanyi.** În comuna Nadăș, protopopiatul Șriei, a încetat din viață, pe neașteptate și prea de timpuriu, văduva preoteasă Aurelia Körösladanyi, directoarea școlaei primare, fca preotului Gh. Popovici din Nadăș.

Răposata și a purtat crucea suferinței o viață întreagă, căci măritându-se în vârstă fragedă, a trăit prea puțin în fericire conjugală, căci soțul ei I. Körösladanyi, un tip de preot, vrednic și foarte simpatic, a răposat, fiind răpus de o boală contagioasă, căpătată în funcția sa preotească. Văduva a rămas cu trei orfani, pentru cari a jertfit totul ca să-i crească. Pe cele două fete le-a măritat bine, iar unicul fiu va termina cursurile la Academia Teologică din Arad în anul acesta. Văduva Körösladanyi poate fi pildă pentru femeile și mamele române. Dumnezeu s'o așeze în curțile celor buni.

† **Petru Bogdan, cântăreț, tata pâr. Ștefan Bogdan din Cermei, a încetat din viață în comuna Zărând, în 11 Aprilie a. c.**

Răposatul a fost un bun fiu al bisericii noastre, dovadă diferitele daruri donate bisericii noastre din Zărând. Imormântarea s'a efeituit în 12 Aprilie a. c. între regretele unanime ale comunei.

Dumnezeu să-l odihnească.

INVITARE.

Societatea „Cultul Eroilor” Arad va ține adunarea generală în ziua de 27 Aprilie 1929 orele 16, în sala de ședințe din Palatul Primăriei Arad.

În dorința de a hotări în mod definitiv ducerea la îndeplinire a lucrărilor proiectate, așa ca să fie satisfăcute toate cerințele artistice în ideea unei pietăți lipsite de orice deosebiri profesionale sau naționale, Societatea „Cultul Eroilor” Arad, invită la această adunare generală pe toți aceia, cari prin darurile lor oricât de mici făcute acestei societăți au dovedit un interes pentru activitatea societății; sunt invitate toate autoritățile locale, societățile culturale și de binefacere, cât și reprezentanții diverselor rituri și confesiuni.

Arad, 14 Aprilie 1929.

Președintele Soc. „Cultul Eroilor”
(ss) † Grigorie, Episcopul Aradului.

Șeful Serv. Executiv,
Căpitan, N. Popovici.

CONVOCARE.

Conform articolului 47 și 48 din regulamentul statutului societății „Cultul Eroilor”, se convoacă Comitetul județean și adunarea generală a tuturor membrilor societății, pentru ziua de 27 Aprilie 1929, orele 16, în sala de ședințe din Palatul Primăriei Arad, cu următoarea ordine de zi:

1. Reînnoirea membrilor Comitetului județean cu o treime pe o nouă perioadă de trei ani.
2. Descărcarea Comitetului de gestiunea sa pe anul 1928.
3. Propuneri și votarea bugetului.

4. Reînnoirea membrilor Comisiunii de cenzori.

5. Alegerea unei Comisiuni mixte pentru executarea lucrărilor de centralizare proiectate.

Adunarea generală se va ține cu orice număr de membri.

Arad, la 14 Aprilie 1929.

Președintele Soc. „Cuitul Eroilor“ Arad.

(ss) † **Grigorie**, Episcopul Aradului.

Șeful Serv. Executiv,
Căpitan, *N. Popovici*.

Mulțumire.

Subsemnatul, în numele parohiei ort. rom. din Aradul nou, aduc și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumiri dlui *Dr. Liviu Cigăreanu*, Prefectul județului Timiș-Torontal, pentru generoasa bunăvoință de a ordona din bugetul Prefecturii pe anul 1928 suma de 100.000 Lei pe seama construirii Bisericii noastre.

Aradul nou, la 30 Martie 1929.

Dr. Nicolae Popovici
profesor și adm. par.

No. 1971.

Comunicat.

Onoratul Minister al Cultelor și Artelor cu Nr. 7593 | 929, ne înaintează în copie adresa Direcțiunii Gl. C. F. R. Nr. 12996/c 4241 c. 2/929. de următorul cuprins:

„Avem onoare a Vă aduce la cunoștință că începând dela data de 1 Aprilie a. c., adevă după expirarea trimestrului în curs, carnetele de identitate ale soțiilor funcționarilor conducători de unități, urmează să fie vizate de autoritatea imediat superioară soțului, care vizază și carnetul acestuia. Cum de cătră noi s'a dat ordin în acest sens personalului de tren și control și pentru a se evita viitoarele neajunsuri, Vă rugăm, Domnule Director, să binevoiți a dispune să se dea ordinele necesare organelor în subordine.“

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 4 Aprilie 1929.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

BIBLIOGRAFIE.

Alte povești de renumitul scriitor al copiilor *Mihail Lungianu*, Inspector general în Ministerul Cultelor și Artelor. Volumul cu o ilustrație frumoasă și atrăgătoare pentru copii, are 160 de pagini. Costă 40 lei și se capătă la autor și librăriile din țară.

Povestirile D-lui *Mihail Lungianu* sunt în adevăr povestirile ce se perindă de când este lumea. Ele sunt ale lumii întregi. În ele noroadele, acești copii mari, și-au încheșat, în fantezii uneori uriașe, toate visurile și dorurile. În acest volum nu este folclor, deși toate poveștile sunt populare, culese de-a dreptul din gura povestitorilor. O artă deosebită, aceea a culegătorului, strânge și schimbă firele poveștii și izbutește să rotunjească, să dea o direcție și un scop fanteziilor celor

mai neguroase. Un suflu de optimism, de izbândă, de curaj străbate peste tot înțelepciunea și istețimea birue, (Fata înțeleaptă) bunătatea este răsplătită, vitejia ridicată în slavă, dar toate acestea fără teză, fără intenția ascunsă, ci feresc, în cursul unei povești umane ce ne vine poate tocmai din leagănul omeniții. Recomandăm aceasta carte tuturor familiilor cari au copii, apoi bibliotecilor parohiale și caselor culturale.

CONCURSE.

În temeiul ord. Ven. Consiliu eparhial cu ad Nr. 922 | 1929 pentru îndeplinirea parohiei I. din comuna **Tauț** devenită vacantă prin decedarea parohului **Pavel Ana**, prin aceasta se scrie concurs repetit cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios, „**Biserica și Școala**“ pe lângă următoarele venite:

1. Sesiunea parohială în extensiunea ei de astăzi, adevă **17 jughere** cadastrale, eventual și pământul întregitor până la **32 iugh.** în curgere pe baza legii agrare, împreună cu dreptul de pădure și pășune.
2. Un intravilan de **400 st. ptr.**
3. Răscumpărarea de bir dela epitropia bisericeii în suma de **200 Lei.**
4. Stolele legale.
5. Intregirea salariului din visteria statului, pe care comuna bisericească nu-l garantează. Parohia este de cl I, dar se admit și concurenți cu calificatiune pentru prohiul de clasa a doua, cei din dieceza străină au a produce dovadă despre consenzul Arhiereului diecezan; a se prezenta în cutare Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a-se face cunoscuți poporului și a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratoric, în fine, cu respectarea art. 33 din Regulamentul pentru parohii, a-și înainta în termenul concursual recursul adresat Consiliului parohial ajustat cu toate documentele prescise, oficiului protopopesc ort. rom. al Șiriei. Alegându-l se obligă a catehiza fără alta remunerație la școlile din loc, cari l-se vor designa din partea celor competenți, a predica totdeauna când va servi, a suporta impozitele după beneficiul său. Până se va aranja chestia casei parohiale, va locui în casa locuită până aci de parohul dela parohia II, având a plăti comunei politice arânda, ce se va satori în de comun acord.

Din ședința consiliului par. ort. rom. ținută în **Tauț**, la 26 Ian. 1928.

Aurel Borza ss.

preș. cons. par.

În înțelegere cu:

Gheorghe Ana ss.

notar

Mihail Lucaș ss.
protopop ort. rom.

1—3

Neoptând nimeni, în urma Concursului publicat în „**Biserica și Școala**“ nr. 11, 12 și 13 | 1929 — la postul de capelan temporal cu drept de succesiune din parohia **Hălmăgel** din pșiatal **Hălmăgiului** se re-pește acel concurs în întregime cu adausul că se admit **recurenți** de clasa II. respective în I psa lor și de clasa III. Recursele sunt a se înainta ajustate în regulă la acest oficiu în termen de **30 zile (treizeci)** dela publicarea acesteia în foaia oficială.

Consiliul parohial din Hălmăgel.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppopul **Hălmăgiului.**

1—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**